

NAPREJ

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

NAŠA „SVOBODA“.

Pred nekaj dnevi se je vršil občni zbor ljubljanske podružnice »Svobode«. Občnega zbora se niso udeležili niti vsi podružnični funkcionarji. Kakršno je vodstvo, tako je po navadi tudi članstvo, radi česar so se tega občnega zbora tudi člani le v pičlem številu udeležili.

Na občnem zboru se je izvolil nov odbor, ki nam daje garancije, da se bo podružnica »Svobode« v Ljubljani dvignila in se oživela.

Vendar pa bi podružnico, kakor centralo opozorili na nedostatek, ki je vzrok, da delovanje »Svobode« ni bolj živahno in da naš proletarijat tava v takšni temi.

Mnogokrat smo že poudarjali, da je za smoteno delo nujno potrebno, da vse štiri vrste socialističnih organizacij delujejo kar najtesneje roko v roki.

Izobraževalne organizacije bi morale delovati s strokovnimi organizacijami; nasprotno pa zopet strokovne z gospodarskimi organizacijami. Vse tri pa bi morale imeti svoje središče — zbiralni kader v političnih organizacijah.

To bi bilo šele sistemizirano delo, ki bi rodilo gotovo najlepše uspehe.

Izmed vseh socialističnih organizacij so danes strokovne organizacije najmočnejše, ne sicer po delu za socializem, temveč po številu članstva.

Namen strokovnih organizacij je, da skrbijo za delavčev gromotni in socialni položaj ter da pripravljajo pot socializaciji. Kdor pozna ustroj strokovnih organizacij in kdor je neposredno zaposlen v tem delu, ve, kako daleč, daleč smo še od našega cilja. Nekaj vzrokov smo navedli že v članku »Naše politično življenje«.

Nekako smešno je, če govorimo danes o socializaciji, ko nimamo niti najpotrebnejšega in najnujnejšega. Predpogoj socializaciji je izobrazba. Kako naj danes socializiramo podietja, ko delav-

stvo ni niti organizirano, ko se valja še v pijančevanju, ko ne zna misliti prav niti na svojo sedanjost, še manj pa na svojo bodočnost.

Izobrazbe dajte ljudstvu, potem pa je šele govor o pravem socializmu!

Vse strokovne organizacije so zapletene v neprestana mezdana gibanja — v boje za vsakdanji kruh. Ne preostaja jim časa, niti moči, da bi se mogle poleg tega z vso silo poprijeti tudi izobraževalnega dela.

Zato je nujno potrebno, da gojita strokovna in izobraževalna organizacija med seboi najtesnejše stike. Kjer imajo strokovne organizacije svoje podružnice, tam mora biti tudi »Svoboda«.

Kolikor članov imajo strokovne organizacije, toliko jih mora imeti »Svoboda«.

Ni potrebno, da bi dokazovali, kako nujna potreba je za naš celotni pokret skupno delovanje obeh organizacij.

Ne bomo pa tega dosegli, dokler bo »Svoboda« nekako separatistična. Nikdar še ni skušala s strokovnimi organizacijami skupno delovati. Prišla je le tedaj, kadar je bila najbrže že v slabem finančnem stanju. Gotovo pa jo ne bodo podpirale strokovne organizacije, kajti »Svoboda« si mora pridobiti svojo moč in vpliv z delom med proletariatom. S sodelovanjem s strokovnimi organizacijami bi »Svoboda« pridobila mnogo članstva, nudila pa se ji bi tudi možnost, da bi med delavstvom, za katerega je ustanovljena, razvila svoje delovanje.

Ne smemo pa tudi nikdar pozabiti, da je »Svoboda« socialistična in da se mora vse njeno delovanje sukati v tem programu. Ne sme pridobivati članstvo pod krinko »neutrarnosti«, temveč razviti mora rdeči prapor svobode, če hoče biti vredna svojega imena.

Ne smemo pa tudi nikdar pozabiti, da je »Svoboda« socialistična in da se mora vse njeno delovanje sukati v tem programu. Ne sme pridobivati članstvo pod krinko »neutrarnosti«, temveč razviti mora rdeči prapor svobode, če hoče biti vredna svojega imena.

Ne smemo pa tudi nikdar pozabiti, da je »Svoboda« socialistična in da se mora vse njeno delovanje sukati v tem programu. Ne sme pridobivati članstvo pod krinko »neutrarnosti«, temveč razviti mora rdeči prapor svobode, če hoče biti vredna svojega imena.

Ne smemo pa tudi nikdar pozabiti, da je »Svoboda« socialistična in da se mora vse njeno delovanje sukati v tem programu. Ne sme pridobivati članstvo pod krinko »neutrarnosti«, temveč razviti mora rdeči prapor svobode, če hoče biti vredna svojega imena.

Moderno malikovalstvo.

Največji zločin v žalostnih časih srednjega veka je bil, če je človek dvomil o tem, kar je slišal s prižnice in če ni verjel, da je vsa oblast njegovih vladarjev naravnost od Boga. Takega človeka so privezali na natezalnico in mu potegnili kosti iz sklepov ter mu ščipali meso z rabljenimi kleščami; če je še vztrajal v svojem dvomu, so ga sežgali na grmadi.

V petsto letih je »civilizacija« toliko napredovala, da danes človek lahko ne verjame več v oblast vladarjev po milosti božji in zaradi tega mu ni treba iti na natezalnico; človek lahko zanika na glas svete laži in ni se mu treba bati grmade.

Ampak malikovalstva še ni konec. Svetost, ki se je prej držala cerkvene države in njenih glavarjev, je prešla na

drug predmet. Oltarji so ostali, toda maliki na njih so se spremenili. Materialna reč, ki je znana pod imenom »lastnina«, je danes predmet oboževanja in češčenja. Temu novemu maliku so se umaknili vsi stari bogovi.

In danes je največji zločin, če človek dvomi o božanstvu privatne lastnine sredstev moderne produkcije. Reci, da sistem privatnega profita ni od nekdaj in da ne bo vedno na svetu, pa si zločinec, ki zasluži, da policija volja za teboj. Povej na glas, da je sedanjí sistem lastnine krivičen in da ga je treba spremeniti, pa si takol »nevaren sovražnik zakona in reda«. Zoperstavi se češčenju in slavo-petju modernega božanstva, in takol te imajo na črni listi.

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 10 Din, za inozemstvo 20 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 80 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Celo misliti proti temu maliku je zločin! Na Japonskem so hoteli sprejeti zakon proti »nevarnemu mišljenju proti državi«.

Privatno lastništvo je imperialistično božanstvo. Ne zasebna last žepne ure ali vsakdanjega pohištva v delavčevi hiši, marveč lastnina, ki se izraža v premo-govnikih in drugih rudnikih, železnicah, velikih industrijah in investicije v ino-zemstvu, v oddaljenih kolonijah. To je lastnina, ki daje posedovalcem vladajočo oblast — lastnino, ki vlada in nudi dru-žabni prestiž, gospodarsko moč in nad-vlado.

Častilci tega božanstva so odeli pri-vatno lastnino s svetniškim sijem in pri-lepili so ji angeljske peruti. Sodniki svare »krivoverce«, da se ne smejo dotakniti s svojimi brezbožnimi rokami te svete re-či. Romanopisci ji pletejo vence, pesniki ji pojejo psalme in žurnalisti ji zažigajo kadila. Vseučiliški profesorji se klanjajo do tal pred njo. Politični mešetarji prise-gajo nanjo in ji zvesto služijo. V deželi kar mrgoli »varnostnih lig« in »obramb-nih društev«, ki stoje na straži, da je ne oskruni nasprotnik. Kazenski zakoniki so uravnani po njenih potrebah in sodne pro-cedure se vlečejo zanjo kakor senca. Ve-liko je božanstvo svete privatne lastnine.

Naši narodni svetniki so milijonarji in miliardarji. Igralci na borzah so sveti možje. Kralji olja, jekla, premoga, želez-nic in kapitala vobče so truma Serafinov in Kerubinov. Naše banke so svetišča, templji, pred katerimi se moraš odkriti, če ne že poklekni, kadar greš mimo, če nočeš biti moderni »krivoverec«.

Naši priprosti predniki so oboževali kamen, les, zobovje, kosti in s slamo na-gaçene zveri in ptiče. Moderni maliko-valci obožujejo jeklo, premog, železnice, petrolej in sploh vse, kar prinaša zasebni dobiček, kar prinaša četrtletna in pollet-na dividenda, Cerkev, šola, znanost in vse, vse mora služiti maliku privatne lastnine.

Kako se bodo ljudstva otresla tega malikovalstva?

Kakor hitro bodo spoznala, da je ka-pitalizem, ki predstavlja sistem privatne lastnine sredstev moderne proizvodnje, izvor vsega zla na svetu: kakor hitro bodo spoznala, da mora biti kapital sred-stvo za napredek človeštva, ne pa cilj.

Vsi prejšnji sistemi malikovalstva so podlegli spoznanju, da je človek zrel za nekaj boljšega. In ko bo sedanjí človek spoznal, da se mora pomakniti za eno stopnico navzgor, tedaj bo leglo božan-stvo privatne lastnine k večnemu počitku.

ALI IMA DANES DELAVNO LJUD-STVO ŠE KAJ PRAVIC ALI NE?

Tako se danes povprašuje široka ma-sa našega do skrainosti zatrtega delav-nega ljudstva. Kje ste, vi državniki, vi, ki odločujete usodo jugoslovanskega prole-

tarlata? Ali slišite glas nedolžnih otrok, ki prosijo s solzami v očeh svojo mater za košček kruha? Ali vidite solze v očeh uboge matere, ali si morete predstavljati trpljenje te uboge matere, ko ji srce krvavi v žalosti, da ne more podariti svojim lačnim otročičkom skorjice kruha, da bi si utolažila svojo lakoto? Ali se zavedate, da ste odgovorni tudi za tiste, ki stradajo in cepajo po cestah od lakote? Ali se zavedate, da ste dolžni oblažiti obupni položaj stradajočega slovenskega proletariata? Če se tega ne zavedate, zakaj sedite na odločilnih mestih? Zakaj pustite propadati cele široke mase proletariata, da pogine od pomanjkanja in radi ogromne draginje? Ali se zavedate, da s tem škodujete ne le posameznim proletarskim rodbinam, temveč celi državi? Ali veste, da ste že s svojim nečuvnim ravnanjem napram delovnemu ljudstvu izgubili pri njemu vsako zaupanje, katero bi vam nekdanj morda še koristilo? Ali veste, da ste sami tisti, ki s svojim ravnanjem pobijate vsak patriotizem do lastne domovine širokim masam državljanov? Mnogokrat smo vas že opozarjali, začnite enkrat voditi aparate tako, da bodo v splošno korist vsem tistim, ki tvorijo državo, ne samo tistim, ki hrepenijo po velikanskih dobičkih in da za branite gotovi pogin prizadetega ljudstva? Ali se potem še čudite, če vam splošna masa odreka svoje zaupanje in da bo hotela sama odločevati tako, da bo za občo korist, vsem ki so glavni vzdrževalci naše mlade države Jugoslavije?

Dovolj nam je tega kritičnega, toda z velikimi žrtvami vezanega trpljenja! Tudi angleški in francoski kapitalistični imperializem je mislil, da bo veliko Rusijo

podjarmil na zvit in lahek način, ko se ta nahaja v nesrečnem položaju radi lanske katastrofalne suše in dolge svetovne vojne. Toda motili so se, kakor se še bodo precej časa. Ni se udal ruski narod za lepe obljube v obliki mastnih kolačev in lepega kruha, čeravno ga je lakota morila do smrti, ker ta narod stremi za praviim osvobođenjem in boljšo bodočnostjo, ker ne mara biti več odvisen od tujih imperialističnih kapitalistov. Ali, vi odločevalci naše usode mislite, da nima naše ljudstvo tudi začrtanih svojih ciljev, da bo nekoč za vselej otreslo raz svojih ram zatiralce in izkoriščevalce, pa najsi bo na en ali drugi način? Kajti v svojih srcih ima dobro in s krvavimi črkami zapisano celo svoje trpljenje, ki mu ga povzroča jugoslovanski kapitalizem.

Široke mase delavnega ljudstva korakajo korak za korakom do zavednosti in ko bodo dosegle isto bodo spoznale vzroke svojega trpljenja in obračun nad povzročitelji ne bo odšel. Še je čas, samo če hočete, da se zabrani to, kar prizadevam ne bo nikdar ljubo, toda zakrivili si bodo sami. Smrti po lakoti in zatiranja se brani vsak po svojih močeh.

Vam izkoriščani in tlačeni pod kapitalističnim jarmom, pa kličem: Vstanite, vzdramite se in izprašajte svojo vest, kaj je vaša dolžnost, da se rešite iz obupnega položaja, iz tlačanstva, iz zatiranja, iz stradanja in gotovega pogina pod oderuskim kapitalističnim sistemom, in stopite za svoj obstanek in za rešitev sebe in svojih naslednikov v tabor izkoriščanega proletariata pod zastavo Socijalistične stranke Jugoslavije. — Vaš soodrug

R. Čebular.

Politične vesti.

+ »Jutro« z dne 3. junija priznava v političnih beležkah, da »gre za razbitje demokratske stranke« in budi odpor svojih ljudi s pristavkom: »da bi se na njenih razvalinah mogla zbrati peščica konservativnih ljudi, ki uživajo zaupanje »Jadranske banke«. Na vsak način je zelo hudo pomen, ki ga dobivajo reakcionarni demokrati zadnje čase za svoje številne afele. Vendar pa bi se nedolžni prav gotovo mogli bolj uspešno boriti kakor pa s podobnim razlivanjem črnila po trpežnem papirju in pa z — zaupnicami, ki jih daje načelstvo polomljene JDS svojemu nadebudnemu ministru Žerjavu, kakor to posnemamo »Iz seje načestva JDS« na prvi strani nesrečnega »Jutra«.

+ Ali bodo tudi sedaj odpravljeni z dolgimi nosovi? Iz Belgrada poročajo, da se priprave za 5. jugoslovansko umetniško razstavo že bližajo svojemu koncu. Zastopani so seveda tudi slovenski umetniki, ki so se na račun te razstave že prav občutno zadolžili, v trdni nadi, da se bo vlada vsaj ob priliki kraljeve poroke zganila in jih podprla z denarjem. Na zborovanju 31. maja so bili prav neprijetno iznenadeni, ko so zvedeli, da se je pokrajinska vlada v Ljubljani dosedaj zelo malo pobrigala zanje in da so zlagana poročila, s katerimi so jih tolažili. Slovenski umetniki so mnenja, da če se bo vlada izkazala po svoji stari brezbrizni navadi, se morajo vsi zaradi neverjetnih mizernih prilik, v kakršnih žive, obesiti.

+ Svoje vojne dolgove mora priznati — Jugoslavija. Pri finančnem ministru Kumanudiju se je oglasil angleški poslanik in se izrazil, da mora naša država priznati vse dolgove, ki jih je napravila med vojno v Veliki Britaniji. Vsota teh

dolgov ni določena: naša vlada meni, da znaša krog 12 milijonov funtov, dočim pravijo Angleži, da 20 milijonov. To so zanimive stvari, najbolj pa je na njih zanimivo, da Angležem ni niti toliko za višino dolgov, kot pa da se sploh priznajo. To so špekulacije. In na te špekulacije bi bilo morda dobro odgovoriti s tem, s koliko milijardami funtov bodo Angleži poplačali naši državi eno petino tekom vojne umrlih državljanov, umrlih zato, da se je angleški imperializem in kramarizem sedaj po vojni razščeperil kakor petelin na gnojišču. Prav tako so Rusi odgovorili v Genovi Francozom.

+ Pogodba, katero je Bolgarija sklenila z Rusijo na genovski konferenci obsega, kakor poročajo listi, v glavnem to, da sovjeti Bolgarski priznavajo Dobrudžo, Bolgarska Rusiji pa Besarabijo, torej dve ozemlji, ki jih ima sedaj Rumunska v svojih pesteh. Bolgarska se je tudi obvezala, da izžene vse Wranglovce, s čimer razlagajo zadnje burne dogodke v tej državi.

+ »Orientalška« in »zapadna« civilizacija. Socialistični dnevnik »Prosveta«, ki izhaja v Chicagu, je prinesel zadnjič uvodnik z gorenim naslovom, ki ga v celoti prinašamo:

Zdajpazdaj gre kak »prominenten« Američan v Evropo, obišče London, nato se par tednov valja po najboljših hotelih v Parizu, se odpelje v Berlin in za nameček še v Rim — da vidi »svetega« očeta — potem se pa vrne domov in piše dolge članke — o Rusiji. Kje je dobil gradivo za svoj predmet, to je njegova stvar. Lastnik časopisa, ki priobči šmir, se tudi ne briga, če stvar odgovarja resnici; glavno je, da je stvar probčena in da pišec dobi mastni honorar. Tak »ekspert« v ruskih vprašanjih je tudi Robert M.

McCormick, sourednik čikaške »Tribune«, ki se je nedavno vrnil iz Evrope. Ta človek piše, da Rusi niso Evropejci po svoji kulturi, jeziku in mišljenju, marveč orientanci, Azijati, ki nimajo nič skupnega z vzvišeno »zapadno civilizacijo«, h kateri se prištevajo na primer Finci, Poljaki, Madžari, Albanci, Nemci in visoko razviti Angleži in Francozi! — Najlepša pa je sledeča »filozofija« McCormickova: institucija vlade ima v svojem razvoju tri stadije: v prvem stadiju se vlade menjajo s silo, v drugem se podedujejo, v tretjem jih pa voli ljudstvo. V prvi stadiji spadajo vlade barbarskih narodov, v drugem so monarhistične vlade, ki so že nekoliko civilizirane, tretji stadij pa že predstavlja visoko civilizacijo in demokracijo. Kaj sledi iz tega? Pisec odgovarja: »Ruski boljševiki so si s silo privzeli vladu, kar je dokaz, da so Rusi še barbari in daleč še za Ameriko in Francijo, kjer ljudstvo voli vladu«. — Take gorostasnosti prinašajo veliki dnevniki z največjo resnobo, kakor da je vse, kar klobasá pišec, pribito in neovrgljivo! — Zgodovina se gre lahko solit, kolikor se McCormick ozira nanjo; pa kaj zgodovina! Sedanjost sama z vsemi svojimi realnimi dogodki, ki se odigravajo dan za dnevom, je prazen nič. McCormickova logika podgre vse in postavi dejstva na glavo. — Ako smemo verjeti včerajšnjemu dnevu, so imeli Rusi nekoč carja, ki je podedoval vladu po svojem očetu ali stricu ali komur že. Ako je po McCormickovem monarhija že kos civilizacije, tedaj niso Rusi »še vedno barbari«, pač pa se njihova vlada razvija od zgodaj navzdol! Pustimo »orientalsko« Rusijo in pogledimo malo v dežele visoke zapadne civilizacije. Kaj najdemo tu? Barbarizem, sam barbarizem! Ni drugače, ako ima McCormick prav. — Francija je bila najprvo monarhija, nato je odsekala kralju glavo in s silo uvedla republiko; iz polovične civilizacije je šla nazaj v barbarizem. Potem je skakala sem in tja, končno pa je ostala pri republiku, ki se je zopet rodila v nasilju. — Združene države so se rodile v krvi. Barbarizem! In republika, ki je sledila strmoglavljenju angleške kolonialne vlade, še danes stoji. Ali so Američani tudi orientanci? — Leta 1914, so vlade »visoke zapadne civilizacije« sklenile, da pobarvajo svet s krvjo. McCormick ho sam vedel, dali je vojna spadala v prvi, drugi ali tretji stadij, toda fakt je, da je bila tudi Rusija zraven in »visoko civilizirani« zavezniki so ji bili hvaležni, ker je prispevala tri milijone življenj in dvajset milijard rubljev. Rusko ljudstvo seveda ni volilo krvavega karnevala »zapadne civilizacije«. — Ko je v »barbarski, orientalski« Rusiji izbruhnila socialna revolucija, so predstavniki »visoke civilizacije« storili vse, kar so mogli, da po barbarsko, po metodah prvega stadija, zaduše novo rusko vladu, ne oziraje se na voljo ruskega ljudstva. To je bilo sena volio ruskega ljudstva. To je bilo sena delo zapadne, ne orientalske kulture! — Kakšno spoštovanje in priznanje pa uživajo vlade tretjega stadija na zapadu samem pri drugih vladah istega stadija? — Sedanjost vlado v Mehiki je izvolilo ljudstvo natančno po pravilih »visoke civilizacije in demokracije«, toda vlada Združenih držav je kljub temu neče priznati. Otoka Haiti in San Domingo sta imela popularno vladu, ampak ameriške čete so jo zatrle — prav po metodah prvega stadija. Centralna Amerika se je lani združila v federacijo. Ameriška vlada pa ni marala federacije in je hitro pri-

znala novo, »revolucionarno« vladu v Gvatemali, katera je izstopila iz federacije. — Dovolj! Humbug je jasen. »Orientalška« in »zapadna civilizacija« sta eno in isto v Aziji, Evropi in Ameriki, oziroma tu ni nikjer — kakor že zahtevalo interesi mednarodnih tlačiteljev delavskega razreda.

+ **Fašisti hočejo za vsako ceno zmagati.** Te dni so zopet pričeli z velikimi kravali, zlasti v Bologni, kjer so požgali več delavskih domov, pobili mnogo oseb, še več pa imeli sami pobitih. To jih je razburilo do viška in izdali so proglas, ki razglasa splošno mobilizacijo fašistovskih zvez. Italija stoji torej pred dolgo s strahom pričakovano meščansko vojno, ki gotovo izbruhne, če se ne bodo prenapeti laški nacionalistični mladiči še o pravem času zbal organiziranje pesti italijanskega socialističnega in komunističnega delavstva.

+ **Stavka kovinarjev** je izbruhnila v Lombardiji. Po ostalih krajih severne Italije pa traja stavka že precej časa in so vsa pogajanja brezuspešna. Izgleda, da bo prišlo v Italiji do splošnega stavkovnega gibanja z ysemi posledicami. Jasno je, da je v zvezi s tem vretjem med delavstvom najnovejši nastop in mobilizacija fašistovskih zvez, ki jih vlada podpira, da ustrahujejo proletariat in z oboroženo močjo prisilijo k vdanosti v svoje nasje življenje. Tudi drugekrat so fašistovski tolovaji vedno takrat nastopili v večjem obsegu, ko se je hotelo delavstvo neznošnemu neredu v kraljevini upreti. Vprašanje je samo, koliko časa bodo mogli z orožjem uspevati.

+ **Miru na Irskem** vendar še noče biti. Čeprav sta se obe nasprotni stranki med sabo sporazumeli. Kot izzivac nastopa sedaj angleška vlada, ki je v poslanski zbornici potom lorda Churchilla izjavila, da bo z vojno silo zatrla vsako stremljenje po neodvisni irski republiki. Posledica te izjave so bili krvavi spopadi v Belfastu in drugod.

+ **Grozna lakota** je izbruhnila na Kitajskem, 6 milijonov ljudi že umira, ker nima ničesar jesti. Pojavilo se je ljudozdrstvo. V tem času se bije na Kitajskem besna meščanska vojna na kaprico dveh znorelih generalov!

Dnevne vesti.

»Jugoslavija« odgovarja z dne 2. junija na našo opazko o članku »Državni nameščenci na Češkoslovskem in pri nas«, ki ga je ponatisnila iz »Napreja«, ne da bi navedla vira. Pripominjamo, da je dobilo uredništvo članek od državnega nameščenca, ki je dal omenjeni članek le našemu uredništvu na razpolago. Če bi »Jugoslavija« prejela že preje člank, tedaj ga prav gotovo ne bi objavila natančno v tej obliki, kakor ga je »Napreje«, namreč z »Naprejevim« komentarjem.

12. aprila 1922 je minulo 10 let, odkar je umrl znameniti slovenski pisatelj dr. Janez Menčinger. Pred kratkim se je osnoval odbor v Bohinju, ki si je vzel nalogo, da vzida v njegovo rojstno hišo spominsko ploščo, da pobira za kritje s tem združenih stroškov po vsej Sloveniji upravičene prispevke in da morebitni prebitek uporabi za »Dr. Janeza Menčingerja dijaško ustanovo« oziroma za kak drug kulturni namen, če bi se za prvo ne dosegel zadostni prebitek. Odbor za proslavo spomina dr. Janeza Menčingerja v Bohinju, »Slovenska Matica« v Ljubljani in »Društvo slov. leposlovcev« v Ljubljani pozivljajo in prosijo vse zavedne Slovence in Slovence, da v zgoraj navedeni namen po svojih močeh žrtvujejo. Odkritje spominske plošče bi bilo 2. julija t. l.

Ljubljana.

Uslužbenci cestne električne železnice stopijo v stavko. Poslužiti so se morali tega zadnjega sredstva, ker je predstojnik obratnega vodstva cestne želez-

nice inž. Toman dosledno omaroval pravic pogodbeno zaimčene pravice tramvajskih uslužbencev. Uslužbenci so poslali na merodajna mesta sklep, ki zahteva, da se jim med drugim prizna od občinskega sveta priznani povišek (10 K dnevno) tudi za mesec april. Če do danes (v soboto) ob 12. ne dobe povoljne odgovora, ustavijo delo. K temu gibanju se še povrnemo.

Bančni zavodi v soboto pred Binkoštni ne poslujejo.

Pisarniški pomočnik se sprejme pri deželnem sodišču. (Glej razpis v Uradnem listu št. 57.)

Iz stranke.

LJUBLJANSKI SODRUGI. POZOR!

V sredo 7. t. m. ob pol 8. zvečer se bo vršil v salonu restavracije »Novi svet«, Gospodarska cesta sestanek članov krajevne politične organizacije SSJ v Ljubljani in krajevnih političnih organizacij SSJ v Šiški. — Vstop je dovoljen le z izkaznico.

Ker je dnevni red tega sestanka izredne važnosti, vabimo člane in članice obeh organizacij, da se sestanka zanesljivo in točno udeležijo. — Odbor kraj. pol. org. SSJ, Ljubljana-Šiška.

Vič - Glince. Seja kraj. pol. org. SSJ se bo vršila v petek, dne 2. junija, ob 8. zvečer v Delavskem domu na Glincah. Ker je dnevni red zelo važen, pozivamo odbornike kraj. politične org. in občinske socialistične odbornike, da se seje zagotovo udeležijo.

Iz strok. gibanja.

Seja ožjega odbora Strokovne komisije za Slovenijo se bo vršila v soboto 3. junija t. l. ob 6. zvečer v pisarni Strokovne komisije. — Tajništvo.

Klerikalna zahrbtnost. Kako znajo gospodje okoli takozvane »Jugoslovanske strokovne zveze« postopati zahrbtno in pripetegniti svoje lastne pristaše za nos, prav jasno karakterizira sledeči slučaj: »Jugoslovanska strokovna zveza« se je svoječasno dogovorila z neodvisno strokovno organizacijo »Osrednje društvo usnarjev in sorodnih strok«, da obe organizaciji skupno naslovita spomenico za regulacijo delavskih plač na tvrdo Kozina in še dve drugi čevljarški tovarni v Trzinu. Kakor rečeno, dogovor je sicer obstojal, klerikalna organizacija pa se po tem dogovoru ni ravnala, temveč je šla in je medtem ne da bi obvestila »Osrednje društvo usnarjev in sorodnih strok« na »brzu ruku« sestavila spomenico ter jo je zahrbtno naslovila na prizadete tri tovarne. In res, na daljšo zahtevo te klerikalne organizacije, katero je tudi za hrbtnost »Osrednjega društva usnarjev in sorodnih strok« naslovila na inšpekcijo dela, je ta določila razpravo za 31. maj 1922 v Trzinu. Obenem je določila tudi uro in prostor ter o tem obvestila omenjene tri tovarne in klerikalno zvezo. Toda kaj se je zgodilo? Zastopniki tovarn ter zastopnik inšpekcije dela — vsi pravočasno na določenem mestu: čakajo, in čakajo toda onih, ki so vložili spomenico — ni bilo od nikoder! Potem so se zbrani zastopniki naveličali čakanja so enostavno odšli, ne da bi se kaj ukrenilo in je bila klerikalna družba za eno blamažo bogatejša, delavci pa ki so še verovali v to klerikalno družbo, so profitirali dolg nos po zaslugi zahrbtnih »rešiteljev«. Da bi klerikalci zakrili svoj namen in da bi bolje učinkovali, so v spomenici navedli, da jo vlagajo v sporazumu z »Osrednjim društvom usnarjev in sorodnih strok«, ne da bi to društvo obvestili o tem, kdaj jo vložijo in kdaj se bodo vršile razprave. Skratka, hoteli so pokazati na račun drugih, češ, pogledajte delavci to in to smo vam mi pripravili. Namesto slave se je pojavil grozovit maček. Pristašem klerikalne zveze čestitamo za sprejete strategije in pa za dober želoдец.

Zaupnikom ljubljanskih kovinarjev! Ker smo dobili lokal v vrtnem salonu restavracije pri »Novem svetu« na Gospodarski cesti se bodo vršili zaupniški sestanki redno vsako nedeljo dopoldne v imenovanem lokalu. Udeležba dolžnost!

PRIPRAVE ZA VOJNO S SOVJETSKO RUSIJO.

Pred nekaj dnevi smo objavili Čičerinove dokumente, ki dokazujejo, da se je naša vlada v zvezi z zloglasnim carističnim generalom Wrangelom pripravljala na mobilizacijo proti sovjetski Rusiji. Belgrajski časopisi pa objavljajo sedaj tudi dokument iz Wrangelovega arhiva v

Bohgariji, ki ga objavlja tudi naše uredništvo:

Strogi zaupno.

Z a p o v e d

9. aprila 1922. g. Srbija, Karlovci, Br. 263.

Z ozirom na nastali položaj odrejam:

1. Skupine morajo biti pripravljene, da bodo sodelovale ob prvi sili.

(Paketi Br. B. »E—M«).

2. V slučaju, če bodo stopile v notranjosti države politične stranke v akcijo, ne smejo sodelovati v njenem pobujanju. Zapoved je izdana v 10 iztisih.

Komandantu 6 zboru, načelniku divizije, g. Feku, komandantom polkov: Kornilovskega, Drezdovskega, Markovskega, Aleksandrovskega, Galipoljskega, inšpektorju vojaških šol in načelniku sofijske garnizije.

Glavni komandant ruske armade

General-lajtnant Wrangel.

V. I. D. načelnik štaba armije generalštabni konjeniški general

Šatilov.

Po originalu.

Generalštabni polkovnik (podpis nečitljiv).

Ko so objavili inozemski listi Čičerinove dokumente je vlada molčala, in molči še sedaj, ko objavljajo te dokumente tudi jugoslovanski časopisi. Medtem, ko je izjavljala zunanji minister Ninčić, da je general Wrangel samo »odličan gost Jugoslavije«, ki pa je sicer nevtralna, posnemamo poleg številnih dokazov tudi iz navedenega dokumenta, da je pripravljala general Wrangel vojaške akcije v naši »nevtralni« državi! Podpirala pa ga je seveda vlada, ki poskuša ustvariti iz Jugoslavije najbolj militaristično državo na svetu, kar dokazuje zlasti proračun, ki znaša za vojno ministvo samo 6 milijard kron!

Gospodarstvo.

— **Denarni trg.** (Zagreb, 1. junija.) Ameriški dolar velja 68.70 Din, češkoslov. krona 1.30 Din, švicarki frank 12.75 Din, nemška marka 0.26 Din, italijanka lira 3.67 Din, 100 avstrijskih kron 0.65 Din.

— **Žitni trg.** (Sombor, 30. maja.) Radi slabega dovoza žita na trg in močnega povpraševanja od strani domačega konsuma, so cene žita nekoliko narastle. Kilogram pšenice stane 3.90—3.95 Din, kg koruze 3.15—3.18 Din, kg ovsa 3 Din.

— **Železniška konferenca** se odprla 12. t. m. v Benetkah. Laška vlada je pozvala našo najodposlje svoje delegate, da se uredi vprašanje južne železnice po senžermerski pogodbi. To povabilo je naša vlada sprejela.

ZA NAŠE TRGOVSKO ŠOLSTVO.

Včerajšnji ljubljanski sestanek prizadetih profesorjev, staršev, odgovornih varuhov, zastopnikov trgovske zbornice, društva industrijev itd., je bil prav dobro obiskan. Profesorji trgovskih šol so pojasnjevali, katere korake so dosedaj podvzeli, nakar se je oglasilo več govornikov, ki so ostro obsodili vladno brezbriznost. Zanimivo je, da je bila od vseh strank zastopana samo socialistična in na narodno-socialistična stranka, v imenu katerih sta podala zastopnika izjave. Sprejeta je bila nato enoglasno sledeča resolucija, ki so jo odposlali zborovalci na vse poslanske klube v Belgradu.

Resolucija.

Starši oziroma njihovi zastopniki dijakov in dijakini ljubljanske trgovske akademije, trgovske in tehnične srednje šole ter abiturijentskega tečaja trg. akademije, zbrani dne 1. junija t. l. pri »Novem svetu« v Ljubljani, ugotavljamo kot davkoplačevalci z ogorčenjem, da naša

centralna vlada kljub ponovnim posredovanjem raznih merodajnih činiteljev do danes še ni odobrila kredita, potrebnega za honoriranje nadzornega dela učnim močim omenjenih šol, dasi je ministrski svet glasom določb »Uradnega Lista« za Slovenijo št. 79 iz leta 1921. odredil, da se to delo mora opravičiti in mora tudi plačevati.

Ker preti skrajna nevarnost, da se vsled skrčenega učnega reda ne bodo mogli vsi predpisani premeti na teh šolah klasificirati, bodo prizadeti učenci izgubili celo leto, kar pomeni zanje in njihove starše brezdvomno velikansko izgubo na času in denarju.

Nujno pozivljamo in prosimo vse merodajne činitelje ministrstva financ, gospoda kraljevskega namestnika za Slovenijo, gg. narodne poslance vseh strank in gg. zastopnike ministrstva za trgovino in obrt, da izposlujejo takoj izplačanje zasluženih honorarjev gg. profesorjem za izvršeno delo.

Dopisi.

Guštani. Socialistično delavstvo protestira, da ga niso pritegnili k sodelovanju k predpripravi za zgradbo bolnice v Mežiški dolini. Ker nas niso obvestili o ničemer, smatramo to kot akt pristranskega postopanja in naši sodrugi bodo izvajali kousekvence. Ne moremo se ubraniti suma, da je bilo vse skupaj samo poskus, da se rehabilitira tista oseba, ki je

prevzela iniciativo, a je ni imela, temveč si jo je izposodila. Kdor razume — kapira!

Guštani. Na občnem zboru podružnice SSJ dne 21. maja 1922 se je izvolil sledeči odbor: Juch Luka, Sterže Anton, Šuler Franc, Naueršnik Ferdo, Okrogelnik Ivan, Korper Alojzij, Widrich Jožef, Verčko Ivan, Sikora Jožef, Blatnik Georg, Jamnikar Franc. — Sodr. Mödendorfer nam je v lepem in domačem govoru razložil pomen socialističnih organizacij in nas s svojimi iskrenimi besedami privedel do zavesti, da se hočemo boriti z vso silo za našo človeško pravo. Spominjal nas je tudi na veliki boj stavkujočih sodrugov v Celju.

Prevalie. Privrženci visoko stoječe osebe protestirajo proti prihodu glavarja iz Brežic na Prevalie. Oddali so pet izvodov resolucij in par telegramov — enega celo ministru Pucelju. Vse skupaj je velika komedija in tragedija — za prvo pride v poštev kolegialnost naših višjih funkcionarjev — tragedija je pa službica tajnika Müllerja. Čemo — videti!

Kapitalizem na višku in obramba proti niemu. Deseto javno predavanje Zvonimirja Bernota, glavnega urednika »Napreja«: Kapitalizem na višku in obramba proti niemu. Po predavanju ima vsak pravico na vprašanje ali na daljši govor, vendar ne nad 10 minut. — Petek, 2. junija 1922. Velika dvorana »Mestnega doma« v Ljubljani točno ob 20., konec

naipozneje ob 22. — Cena vstopnicam običajna.

Poslano.*

JAVNA IZJAVA.

Ovdašnji glasnik »Jutro« od 1. juna 1922. prenio je iz »Demokratije« pod »Gospodin Čiro Kamenarovič« jednu lažno notico o nekakvoj kupovici municije i oružja i šiljanju istih u Albaniju.

Konstatiram da sam ja sa svojim izvešćem istupio javno i pod svojim podpisom, čime sam preuzeo za sve punu odgovornost, pa pozivljem ovim informatore »Jutra« i »Demokratije« da izadiju na javnost sa svojim potpisima, da ih budem mogao uzeti na odgovornost a da se ne skrivaju kukavički za odgovornim urednicima.

Isto vrijedi i za sve ostale eventualne notice po bilo kakvim listovima, jer imam ozbiljnijeg posla no upuštati se u polemiku sa makar kakvim kampanilistima.

Ljubljana, 1. juna 1922.

Čiro Kamenarovič.

Član upravnog odbora i ravnatelj »Jadranske banke«.

* Uredništvo za spise pod tem naslovom ni odgovorno.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).
Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.
Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Čevljarskega pomočnika, spretnega, iščem v trajno delo. Ivan Mandeljc, čevljarski mojster, Mojstrana.

Opekarskega dela vešče družine

se sprejemajo za trajno delo pri akordni plači, prostem stanovanju, razsvetljavi in kurjavi v opekarni Lajteršpergu pri Mariboru.

Za 2 dečka in 1 deklico (7—13 let)

iščem popolne oskrbe. Ponudbo pod »Moderna vzgoja« na upravo »Napreja«.

Morska trava za modroce

v vsaki množini se dobi najceneje pri **SEVER & KOMP**, Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Krojaški salon moških in ženskih oblek

Vladimir V. Marica

Kragujevac, Glavna ulica št. 48

išče

spretnega krojača

za moške in ženske obleke. Plača po pogodbi in zmožnosti. Ponudbe s spričevali naj se pošljejo na gornji naslov najpozneje do 25. junija 1922.

HRANO

izborna in tečno ter po nizki ceni nudi vsakemu gostilna pri »KORLNU« (prej Petan); toči tudi vedno pristna vina. **JOSIPINA CIGLER**, Gosposvetska cesta 66, poleg SK. ILIRIJA.

Več spretnih

mizarских pomočnikov

vajenih boljših del, sprejme tvrdka A. Rožina & Komp., Ljubljana, Slomškova ulica 16, Kolodvorska ulica 8.

The ,OLIVER'

naiboliši in naiceneiši

pisalni stroji.

Zastopstvo in zaloga: **IVAN GAJŠEK**, papirna trgovina v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 2.

Delniška glavnica
K 50.000.000.

Rezerve
okroglo K 45.000.000.—

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Prodaja srečk
razredne loterije.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira erarične dobave in dovoljuje — vsakovrstne kredite. —

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

— Brzojavni naslov: Banka. — **v Ljubljani.** — Telefon št. 261 in 413. —

Podružnice:

v Splitu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Ptuj in Brežicah.